

Η κακιά ώρα ή μήπως κάτι άλλο;

Η ιστορία επαναλαμβάνεται. Όχι πάντα σαν φάρσα, ενίοτε και ως τραγωδία. ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ, SEWOL, ΕΞΠΡΕΣ ΣΑΜΙΝΑ και άλλα πολύνεκρα ναυάγια: αναλογίες, δικαιολογίες, μαγειρέματα.

Προαναγγελθέντα ναυάγια συνήθων υπόπτων και συνήθων ενόχων...

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΦΩΤΗΣ ΜΑΡΤΙΝΟΣ

Όλα τα μεγάλα και κυρίως τα ανεξήγητα ή αδικαιολόγητα ναυάγια, από τον ΤΙΤΑΝΙΚΟ ως το COSTA CONCORDIA, δεν υπήρξαν κεραυνός εν αιθρία, αλλά το χρονικό ενός προαναγγελθέντος θανάτου. Μια αναμενόμενη έκρηξη, καθώς η περιρρέουσα κατάσταση συσσωρεύει ένα εκρηκτικό μείγμα, που το εμπλουτίζει συνεχώς. Η «κακιά ώρα», στην οποία αποδίδονται συνήθως, δεν είναι τίποτα άλλο από αυτή την αναπόφευκτη έκρηξη. Από το σπάσιμο του μολυσμένου αποστήματος. Γι' αυτό και η κατανόηση των αιτίων ενός ναυαγίου είναι αδύνατη αν αυτό απομωνωθεί από το γενικότερο περιβάλλον και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες συνέβη. Αυτό έχει αποδειχτεί διαχρονικά. Εξακολουθεί, όμως, να γίνεται το ακριβώς αντίθετο. Κάθε ναυάγιο διερευνάται, και κυρίως εκδικάζεται, σαν μεμονωμένο, αυθύπαρκτο γεγονός, αυστηρά περιχαρακωμένο. Τόσο χρονικά όσο και τοπικά: τι συνέβη στο συγκεκρι-

μεν ταξίδι, από τα συγκεκριμένα πρόσωπα, στο συγκεκριμένο πλοίο, που βρισκόταν στη συγκεκριμένη κατάσταση. Οι γενικότερες συνθήκες κάτω από τις οποίες συνέβη αγνοούνται παντελώς. Και να μεν εξετάζεται η προϊστορία, πλην όμως για δύο πολύ συγκεκριμένους λόγους. Ο πρώτος είναι πολιτικός: το περίφημο «άπλετο φως» που θα χυθεί και θα φωτίσει κάθε πτυχή του ατυχήματος. Και το ακόμη πιο περίφημο «μαχαίρι που θα φτάσει στο κόκαλο». Ο δεύτερος λόγος είναι η εκτόνωση της οργής της κοινής γνώμης, η οποία φτιλιάζεται, αριστοτεχνικά καθοδηγούμενη, από κάποια ΜΜΕ. Συνισταμένη και των δύο λόγων η δημιουργία της εντύπωσης ότι δεν θα υπάρξει συγκάλυψη. Ενώ αυτός ακριβώς είναι ο στόχος. Έτσι, την κρίσιμη στιγμή, η λάμπα του προβολέα καίγεται, το μαχαίρι στομώνει, τα ΜΜΕ αλλάζουν στόχευση, η προϊστορία ξεχνιέται και σβήνει. Το ναυάγιο μαυτρώνεται οριστικά μέσα στα όριά του και σε πολλά γραφεία, από το ισόγειο ως το ρετιρέ της ε-

ξουσίας, πολιτικής, διοικητικής και οικονομικής, και πολλοί σκουπίζουν τον κρύο ιδρώτα από το μέτωπό τους βγάζοντας έναν αναστεναγμό ανακούφισης. Όποια κι αν είναι η αιτία του ναυαγίου, θα πρέπει να εντοπίζεται αυστηρά μέσα στα περιχαρακωμένα όρια. Συγκεκριμένο ταξίδι, συγκεκριμένο πλοίο. Κι όποιος κι αν είναι ο υπεύθυνος, πρέπει κι αυτός να αναζητηθεί αυστηρά μέσα στα ίδια όρια. Συγκεκριμένα πρόσωπα. Αιτίες και υπεύθυνοι έξω από τη μάντρα αποκλείονται εκ προοιμίου και εξ ορισμού. Πριν γυρίσουμε πάνω από μισό αιώνα πίσω, θα σταματήσουμε σε δύο άλλα ναυάγια που έγιναν πολύ αργότερα. Στο ναυάγιο του SEWOL το 2014 και του ΕΞΠΡΕΣ ΣΑΜΙΝΑ το 2000. Για να δούμε αν υπάρχουν κάποιες σημαδιακές ομοιότητες με το ναυάγιο του ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ και αν και σ' αυτά υπήρξε όντως η απομόνωση, η περιχαρακώση, η μάντρα της συγκάλυψης. Ωστε να μπορέσουμε να κρίνουμε και να διακρίνουμε καλύτερα τυχόν αναλογίες και με το ναυάγιο του μακρινού 1966.

SEWOL: Η ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ Τραγωδία και φρίκη

Το πρωί της 16ης Απριλίου 2014, το ΕΓ/ΟΓ SEWOL πραγματοποιούσε προγραμματισμένο δρομολόγιο από το λιμάνι Ιντσόν προς το νησί Ζεζού της Ν. Κορέας. Γυρίζοντας αρχικά πέντε μίλλια δεξιά και μετά άλλες πέντε για να κροσάρει ένα άλλο πλοίο, πήρε μεγάλη κλίση αριστερά. Επήλθε μετατόπιση φορτίου, η κλίση μεγάλωσε, και ως αποτέλεσμα μπήκαν νερά από την πλευρική πόρτα φόρτωσης και τον πρυμμό καταπέλτη – αν και δεν άνοιξαν λόγω ανύπαρκτης υδατοστεγανότητας. Το SEWOL ανατράπηκε και δυόμισι ώρες αργότερα βυθίστηκε. Έχασαν τη ζωή τους 304 από τους 476 επιβάτες, από τους οποίους οι 250 ήταν μαθητές. Οι περισσότεροι εγκλωβίστηκαν στις καμπίνες και στην τραπεζαρία, η απόλυτη φρίκη μέσα στην τραγωδία ήταν ότι στο διαδίκτυο ανέβηκαν βίντεο που είχαν τραβήξει τα εγκλωβισμένα παιδιά-μελλοθάνατοι βιώνοντας τη φρικιαστική αγωνία του επερχόμενου τέλους. ➤

